

MEDAR

MEDİPOL AKDENİZ ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

MEDİPOL
ÜNİVERSİTESİ

Türkiye'deki Suriyelilere Yönelik Sağlık Politikalarında Çok Boyutlu Çözüm Arayışları

Yuvarlak Masa Toplantısı Raporu

29 Eylül 2022, İstanbul

2023

Türkiye'deki Suriyelilere Yönelik Sağlık Politikalarında Çok Boyutlu Çözüm Arayışları

Yuvarlak Masa Toplantısı Raporu

29 Eylül 2022, İstanbul

Giriş

Sığınmacılarla ilgili olarak politika oluşturma sürecinin başarısı, konunun tüm boyutlarıyla ve tüm taraflarıyla çok boyutlu bir biçimde tartışmasına ihtiyaç göstermektedir.

İstanbul Medipol Üniversitesi Akdeniz Araştırmaları Merkezi, Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacılarla ilgili kararların alınması sürecine katkı sağlamaya yönelik olarak, konunun tüm taraflarını bir araya getirmeyi öngören "Türkiye'deki Suriyelilere Yönelik Kamu Politikalarında Çok Boyutlu Çözüm Arayışları" başlıklı bir dizi yuvarlak masa toplantısı dizisi başlatmıştır.

Meselenin asgari dört temel boyutunu, (1) sığınmacıları, (2) devleti, (3) akademiye ve (4) STK'ları bir araya getiren bu toplantılar aracılığıyla, farklı perspektiflerden konunun ele alınmasına ve bütünsel kamu politikası önerileri geliştirilmesine bir katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Bu çerçevede ilk olarak 29.09.2022 tarihinde Suriyeli göçmenlerin sağlık hizmetlerinde yaşadıkları sorunları ve çözümleri mercek altına almayı amaçlayan "Türkiye'deki Suriyelilere Yönelik Sağlık Politikalarında Çok Boyutlu Çözüm Arayışları" konulu bir yuvarlak masa toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Yuvarlak masa toplantısında Suriyeli göçmenlerin sağlık hizmetlerinin alımında yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri için aşağıdaki hususlara vurgu yapılmıştır:

Ön plana çıkan başlıca sorunlar

- Suriyeli sığınmacıların tercüman sıkıntısı dile getirilen başlıca sorunlardandır. Her hastanede tercüman bulunmaması veya bulunsa bile tercümanın tıp terminolojisine hakimiyetinin olmaması sebebiyle iletişimin tam ve sağlıklı yapılamamakta, bu nedenle sağlık hizmetlerinden faydalanmada aksaklıklar ortaya çıkmaktadır.
- Kültür farklılığı nedeniyle kimi zaman kadın hastalar hekim tercihi hakkı çerçevesinde erkek doktorlara muayene olmayı istemeyebilmekte ve bu süreçte devlet hastaneleri yerine özel hastaneleri tercih etmek zorunda kalabilmektedirler.

- Özellikle 2017 yılı sonrasında medyada artan ayrımcı söylemlerin sağlık çalışanlarını da etkilediği ve sağlık hizmetlerinde Suriyeli göçmenlere karşı tepkisel tutum ve davranışlar olduğu görülmektedir. Siyasilerin ırkçı söylemlerinin halka olumsuz yansımaları ve bu söylemler üzerinden gelişen bir toplum algısının oluşması sağlık hakkı kapsamında bir dizi sorun ve ihlali de beraberinde getirmektedir. Bu çerçevede misafir algısı da ayrımcılığın gelişmesine sebebiyet vermektedir.
- Bilgi ve koordinasyon eksikliği nedeniyle yaşanan sorunlar da mevcuttur. Suriyeli göçmenlere verilen kimlik numaraları ile hastanelerin göçmenleri tedavi edemeyeceklerini ancak T.C kimlik numarasının olması dahilinde tedavi edeceklerini söylemeleri ve buna karşın Göç İdaresi Başkanlığı'nın sadece yabancı kimlik numarası vermesi, çoğu kez sağlık hizmetlerine erişim hakkını kullanmama sonucunu doğurabilmektedir.
- Sağlık hizmetlerinden faydalanabilmek için sınır ötesinden Türkiye'ye tedavi amaçlı gelen Suriyeli göçmenlerin yanlarında aileden bir refakatçi bulunması gerekirken sınırda görevli personel tarafından usulsüz olarak hasta yanına yabancı kişilerin verilmesi ve bunun sonucunda yaşanan mağduriyetler de söz konusudur. Nitekim bu şekilde ülkeye giriş yapan göçmen hastalar, tedavi oldukları hastanelerde tek başlarına kalmaktadırlar.
- Bazı hastane çalışanlarının göçmen hastalardan usulsüz olarak para almaları gibi usulsüzlüklerle ilgili şikayetler dile getirilmektedir.
- Bedensel engelli göçmenlerin tedavi, araç ve gereçlerinin karşılanmaması veya özel eğitime ihtiyaç duyan hastaların tedavisi için rehabilitasyon merkezlerinin bulunmaması veya erişilmemesi de bir sorun olarak mevcuttur.
- Göçmenlerle ilgilenen kamu kurumlarının çözüm odaklı yaklaşımlarının olmayışı, sorunların büyümesine ve çözülememesine sebebiyet vermektedir. Nitekim sosyal inceleme raporlarının değerlendirilmemesi ve bu sebeple sorunların devam etmesi bunun bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.
- Suriye'de kronik hastalık teşhisi konan kişi, Türkiye'ye göç ettiğinde kronik rahatsızlığını gösteren belge geçersiz sayılmaktadır. Bu sebeple tedavi süreçleri aksamakta ve ilaç temin edememektedirler
- Kamu politikalarıyla, mevzuat ve uygulama arasındaki farklılık sorunu da dile getirilmektedir. Nitekim mevcut politikaların ve sahip olunan hakların kullanımının uygulama noktasında bürokrasi eliyle engellenebildiği dile getirilmektedir.
- Suriyeli göçmen hastaların hastanelerden sevki yapılırsa bile kimi zaman İl Göç İdaresi sistemine işlenmemesi sebebiyle sağlık hizmetlerine ulaşım sağlayamadıkları tespit dilmektedir.

Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri

- Suriyeli göçmenlerin kayıtlı buldukları ilde sağlık hizmetlerinden faydalanabilmesi için istenilen şehirde hizmet alabilme özgürlüğünün getirilmesi gereklidir.
- Suriyeli göçmenler için “Geçici Koruma Statüsü” çerçevesinde sağlık hizmetlerinden etkili biçimde yararlanmaları veya “Birleşmiş Milletler Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşmesi’nin uygulanması bir çözüm olabilir.
- Kronik hastalıkların muayene ve tedavisini sağlayacak yeni düzenlemelerin yapılması gereklidir.
- Suriyeli göçmenlerin genel sağlık sigortası kapsamında değerlendirilmeli ve bu sayede sağlık hizmetleri kolaylaştırılmalıdır.
- Sosyal sağlık sigortasında yaşanan finansman kısıtlılığı sorununun çözülmesiyle sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi mümkündür.
- Sağlık sistemi içerisinde acil servis kısmında uygulanan faaliyetlerin ve düzenlemelerin sağlık sorunlarının çözümünde karmaşaya sebebiyet vermesi nedeniyle hastaların acil serviste yaşadıkları sorunların çözümüne yönelik yeni düzenlemeler getirilmelidir.
- Bedensel engelli, zihinsel engelli veya rehabilitasyon ihtiyacı olan hastaların tedavi, araç ve gereçlere ulaşmaları noktasında yeni düzenlemelere ihtiyaç vardır.
- Kültür farklılığı sebebiyle Suriyeli kadınların sadece kadın sağlık personelinin onlarla ilgilenmesini istemesi aksi taktirde muayene ve tedavinin gerçekleşmemesi sorun olarak mevcuttur. Bu hassasiyetler göz önünde bulundurulmalı ve kadın hastalarla kadın sağlık çalışanlarının ilgilenmesi yönünde çözümler üretilmelidir.
- Suriyeli göçmenlerin dile getirdiği sağlık sorunlarının doğru tercümesi için tercüman eksikliğini giderilmesi ve tercümanların tıbbi terminolojiye hâkim olmaları sağlanmalıdır.
- Hastane sevklerinin yapılabilmesi için sağlık kurumları ile İl Göç İdaresi arasında koordinasyon sağlanmalıdır.
- Suriyeli göçmenlerin sağlık hizmetlerini alırken yaşadıkları sorunları çözümüne yönelik bu tavsiyelerin gerekli mercilerce incelenip dikkate alındığı taktirde sorunların minimuma ineceği düşünülmektedir.

KATILIMCILAR

- **Bünyan Derneđi**
- **Göçmen Sağlık Merkezi**
- **Hepimiz Göçmeniz Platformu**
- **İrkçılığa ve Milliyetçiliğe Dur De Platformu**
- **İstanbul Eğitim Araştırma Hastanesi**
- **İstanbul Medipol Üniversitesi MEDAR**
- **İstanbul Medipol Üniversitesi Siyaset Bilimi Kulübü**
- **Mülteciler Derneđi**
- **Mülteciler ve Sığınmacılarla Yardımlaşma ve Destekleme Derneđi**
- **Sığınmacılar Platformu**
- **Sosyal Hizmet Uzmanları Derneđi**
- **Sultanbeyli Belediyesi**
- **Suriyeli Tutuklular Derneđi**
- **Suryaavi Derneđi**
- **Türk Kızılay Anadolu Yakası Toplum Merkezi**
- **Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketi**
- **UNHCR İstanbul**
- **Ümraniye Eğitim Araştırma**